

ANDRZEJ BUSLER

„Gdinskô Klëka” – kwartalnik gdyńskiego oddziału Zrzeszenia Kaszubsko-Pomorskiego. Pomysł utworzenia pisma, przybliżającego kaszubską tematykę w Gdyni, narodził się w 1996 roku wśród ówczesnych członków Zarządu ZKP Gdyni, w roku 40-lecia Zrzeszenia Kaszubsko-Pomorskiego.

Głównym pomysłodawcą i pierwszym redaktorem naczelnym był Eugeniusz Stanek. Inauguracyjny numer ukazał się na początku 1997 roku. Na przestrzeni lat, „Gdinskô Klëka” była wydawana dzięki społecznej pracy zespołu redakcyjnego, dotacjom Urzędu Miasta Gdyni, a od 2013 roku dzięki prywatnym sponsorom.

Pismo było bezpłatnie kolportowane w wielu miejscach Gdyni – bibliotekach, Muzeum Miasta Gdyni, Ośrodku Kultury Kaszubsko-Pomorskiej itp. W 2000 roku zespół redakcyjny został uhonorowany prestiżową nagrodą – Ormuzdowa Skra – przyznawaną przez miesięcznik społeczno-kulturalny Pomerania. W latach 1996–2004 redaktorem naczelnym kwartalnika był Eugeniusz Stanek. O 2004 roku funkcję tę pełni Judyta Śliwińska. Tematyka pisma związana jest głównie z tematami kaszubsko-pomorskimi – wydarzeniami bieżącymi, historią, literaturą, edukacją regionalną, etnografią, kulturą, genealogią itp.

Przez blisko dwadzieścia lat działalności ukazywało się kilka stałych działów „Kaszëbsczi grôp” (kącik kulinarny) Ewy Otremby, „W obiektywie drëcha Jana” – fotografie autorstwa Jana Netzla, „Przódë lat” – gawędy Romana Klebby, „Wanogi po Kaszubach” prezentujące atrakcje turystyczne regionu, autorstwa Andrzeja Buslera, „Gdyńskie dzielnice” Andrzeja Buslera oraz „Z życia gdyńskiego Zrzeszenia”, „Lektury” i „Komunikaty”.

Od początku istnienia kwartalnika, członkami zespołu redakcyjnego byli: Andrzej Busler, Henryk Hildebrandt, Teresa Hoppe, Roman Klebba, Celina Kłodzińska, Jan Netzel, Ewa Otremba, Władysław Pranga, Lucyna Radzimińska, Szymon Radzimiński, Eugeniusz Stanek, Judyta Śliwińska, Zdzisław Zmuda Trzebiatowski oraz Kazimierz Zorn. Członkami obecnego zespołu redakcyjnego są: Judyta Śliwińska – redaktor naczelny, Andrzej Besler, Teresa Hoppe, Celina Kłodzińska, Lucyna Radzimińska, Zdzisław Zmuda Trzebiatowski, Kazimierz Zorn – redaktor techniczny. Od 2013 roku cyfrowe archiwum kwartalnika można znaleźć w Bałtyckiej Bibliotece Cyfrowej oraz częściowo na stronie internetowej ZKP Gdynia. Przez blisko dwadzieścia lat ukazało się 80 numerów pisma.

„Gdinskô Klëka”

GDYNSKŌ KLĚKA



PISMO GDYNSKIEGO ODDZIAŁU ZRZESZENIA KASZUBSKO-POMORSKIEGO NUMER SPECJALNY (76) 2015

Kaszubskie dyktando w Gdyni

Oddajemy do Państwa rąk specjalny numer „Gdyniskō KlĚka” wydany z okazji „Kaszubskiego Dyktanda” w Gdyni. Od lat ta ciekawa impreza przyciąga liczne grono uczestników, zwracając w szranki stągi około 200 uczestników podzielonych na kilka kategorii wiekowych. Od pięcioletniej imprezy jej organizatorem jest Zrzeszenie Kaszubsko-Pomorskie.

Język kaszubski na mocy ustawy z 2005 roku to jedyny język regionalny w Polsce. Z pewnością jest to jeden z głównych części składowych kaszubskiej kultury. Obecnie na Kaszubach w szkołach podstawowych, gimnazjach, liceach oraz technikach uczy się go blisko 20 tys. uczniów. Kaszubszczyzna jest obecna na uczelniach wyższych – Uniwersytecie Gdańskim i Akademii Pomorskiej w Słupsku. Język kaszubski możemy usłyszeć w Radio Kaszëbe, Radio Gdańsk oraz TVP3, na rynku wydawniczym wydawane jest setki książek w tym języku. Kaszubszczyzna jest obecna także w liturgii słowa podczas mszy św. Mimo tego język kaszubski znajduje się na liście UNESCO – języków zagrożonych wymarciem. Dlatego organizatorom Dyktanda Kaszubskiego od początku przychylnie hado intensyfikowania zabiegów mających na celu umocnienie statusu języka piśmiennego, który może być gwarantem przetrwania języka ojczystego w następnym pokoleniu. Główną hado konkursa brzmi „Krolewianka w pałacu”, a tym pałacem mogą być różnortny od budowl, w których kolejno odbyły dyktando się odbywały (mury Uniwersytetu Gdańskiego, pałac Prąbski, Kościelnicki w Węglorowcu itp.), przez Prąbskiemu społeczeństwu startujących, po zainteresowanie wszystkich współpracujących przy organizacji konkursu i sympatyków przetrwania języka. Impreza jest też wspaniałym wydarzeniem zwracającym uwagę środowiska kaszubskiego i pozakaszubskich, świata, promująca język piśmienny, doskonałym sposobem zwrócenia uwagi na fakt, że Kaszubi mają nie tylko język mówiony, ale również pisany. Rokiem startowym



Dyktanda Kaszubskiego był rok 2002. Od tamtej pory miłośnicy ojczystej mowy spotkali się już 14 razy (2002 r. – Gdańsk, 2003 – Węglorowo, 2004 – Kartuz, 2005 – Pańk, 2006 – Żukowo, 2007 – Sopot, 2008 – Kołczyrzyna, 2009 – Sienkowskie, 2010 – Bytów, 2011 – Gdańsk, 2012 – Strzeżów, 2013 – Szymbark, 2014 – Luzino). Wyliczając średnio ilości startujących na porcie 150 osób w każdej edycji (początkowo mniej, obecnie od kilku lat ponad 200 osób) można już stworzyć około dwupięćdziesiąt zestaw uczestników. Jest to całkiem spora rzesza użytkowników świadomie zgłaszających tajniki piśmiennego języka kaszubskiego. Tegorocznym gospodarzem tej imprezy będzie Gdynia. Dyktando odbędzie się 7 listopada w Zespole Szkół nr 11 Patronem honorowy nad imprezą objęli: Prezydent Miasta Siedmiu Wojewicki Szczurek, Marszałek Województwa Pomorskiego Mieczysław Sitrak i Pomorski Kurator Oświaty Elżbieta Wasilenko.

Język kaszubski w gdynińskich szkołach

Obecnie w Gdyni język kaszubskiego uczy się blisko 200 uczniów. Zajęcia są dobrowolne, a przedmiot ten jest traktowany jako dodatkowy. Obecnie język kaszubski jest nauczany w następujących gdynińskich szkołach podstawowych nr 6, 26, 40 i 43. W poprzednich latach był także nauczany w szkołach podstawowych nr 10, 27, 137. Badczy dhad, że naszę przedmiot nie jest tylko wyłącznie zgłębieniem wiedzy dotyczącej języka. Dzięki tym zajęciom uczni może zmaganić się z wladnosciami na temat historii, geografii i wspolnosci Kaszub.

Danuta Piroch, Andrzej Busker

Moje rozmowy z...

Dzisiejszym moim rozmówcą jest osoba niezwykła i charyzmatyczna. To Wanda Lew-Kiełdrowska – nauczycielka, regionalistka, a przede wszystkim pomysłodawczyni Dyktanda Kaszubskiego.

Judyta Sliwińska: Powiada nam przez, skąd pomyślna na Dyktando Kaszubskie?

Wanda Lew-Kiełdrowska: Jakno że pięćdziesiąt lat wódnę i czasak tak się dzieje, że dzisiaj w mroku niezapamiętanej, powołano na pętną dlejszy opisnik tego wdziarnego... Po pięćdziesiąt lat wódnę w KŁO w Bruksu, znawca jem, że naszępy uczestnictwa po 1,5 roczny ucznie kaszubskiego zacinają pisac bez błędów. Pomyślna jem – „Treba to pokonać, be jinni wierzelić, że kaszubskiego piśmiętko może się nauczyć”. I stało się. W radni prawki kōłnisi o piśmiętko dyktandem. A czereni mi może bęc dyktando po kaszubski? Słizkiczi part ni miłłi swoji stanicowi imprez, a może ta dzieja bēbabe dōbō – Podajca jem się z tą radną a Prezesa prof. Brunonem Sitrak

i przewodniczką Zarządu Ogłowego. Wzōlic bēb ZA. JS: 7 listopada 2015 r. odbędzie się kolejne, XIV Dyktando Kaszubskie. Jak, w poprzednio czasie, oceniła to pierwsza. Bēb odbyło się 18 maja 2002 r., w jaki sposób pozyskiwała sponsorów, darzytchō?

W.L.K.: Bēb prawie Rok Derdowszczy, dōbē tekstō tegō utworcē miał bęc piśnię na dyktandem. Choć może je przedrōtowa lep jak prof. Jerzy Trudzi? Zgodził się. Do robōt wstępnō sō karno przedrōtownik KS „Pomorzan”. Kiermij Edukacji Zarządu Ogłowego i biuro ZKP, a osobliwie Anna Młucha. Part Gdunsczi KPZ przejął erā richtownō i Kaszubsczi Dyktando. Buro zmaganiwō sō przedkni prof. Andrzej Ceynowa i Pałac – nowōznici dō Kaszubō – Uniwersytet Gdunsczi, wpinicy mił Krolewiankō do swoich jebōw. Dyktando nie bēbō odliczō. Chōdza jem i prosō o wsparcie. Nie bēbō leka i miło. Bēbē tacy, chōtny naswetka „gdyniskōm grynō” si dzielić, ale bēbē też i tacy, chōtny nie widzieli potrzebē dōwani

GDYNSKŌ KLĚKA



PISMO GDYNSKIEGO ODDZIAŁU ZRZESZENIA KASZUBSKO-POMORSKIEGO KWARTAL III (73) 2014

2014 - Rok Ks. Pralata Hilarego Jastaka

Odświeżenie pomnika Ks. Pralata Hilarego Jastaka

30 sierpnia 2014 roku, w przededniu 34. rocznicy Porozumień Sierpniowych, odbyła się uroczystość odświeżenia pomnika gdynińskiego kapłana – ks. pralata Hilarego Jastaka. Kilka miesięcy wcześniej – w kwietniu br. roku – w 100. rocznicę urodzin ks. Jastaka u zbieru gdynińskich ulic: Władysława IV i Batorego wmurowano kamień węgielny pod przyszły pomnik upamiętniający wieloletniego kapłana. Odświeżenie pomnika poprzedziła msza św. pod przewodnictwem metropolity gdańskiego abp. Sławoja Leszka Głódzia w asyście kilkadziesiątu poczciw sztandartowych, w tym także ze Zrzeszenia Kaszubsko-Pomorskiego z oddziałów z Gdyni. Redy i Krakowej. Podczas homalii abp Sławoj Leszek Głódz przedstawił życiorys księdza Jastaka, wiele razy przywołując słowa psalms 112 „Sprawiałyby się nie za chwile i pozostanie w wiecznej pamięci”, w które celnie wpisuje się życiorys ks. Jastaka. Metropolita gdański sporo miejsca poświęcił kaszubskim korzeniom i kaszubskiej drodze ks. Jastaka. Po mszy



Odświeżenie i poświęcenie pomnika Ks. Pralata Hilarego Jastaka. Fot. Wiesław Tułbier



Początek gdynińskiego oddziału ZKP był jednym z kilkadziesiątu uczenników uroczystości. Fot. Ewa Hapka

św. uroczystego odświeżenia pomnika dokonał: abp Sławoj Leszek Głódz, prezydent Gdyni Wojciech Szczurek, prezes Pomorskiej Instytucji Historycznej Andrzej Kolodziej i przewodniczący NSZZ Solidarności Piotr Duda. Ks. Hilary Jastak jest jedną z tych postaci, które w historii naszego miasta zapisały się w wyjątkowo, niezapomniany sposób – mówił prezydent Wojciech Szczurek.

– Był jak piękny, wielki dachem, polski obywatel, który przez pięćdziesiąt lat wstał w ziemię Gdyni. Cafe życie podzielił, że jest system z i e m i kaszubskiej, że jest polskim patriotą. Był ostoją dla swoich parafian, dla gdynian, dla wszystkich, k t o r z y w t a m t y c h t r u d n y c h czasach marzył o wolnej Polsce.



Pomnik Ks. Pralata Hilarego Jastaka. Fot. Andrzej Busker



Na pomniku znalazło się nazwijcne określenie, którym obdarował ks. Jastaka. Fot. Andrzej Busker

Na pomniku ks. Jastaka znajdują trzy określenia nawiązujące do jego postaci: Król Kaszubów, Honorowy Obywatel Gdyni, Kapłan Armii Krajowej Solidarności.

AB